

Algemeen	
Onderwerp	Bestuursrechtelijke handhaving GAD bijplaatsingen huishoudelijk afval
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Marco van der Spek Stikkelorum en Maarten Reulen
Eenheid	GAD
E-mail	m.vdspek@regiogv.nl en m.reulen@gad.nl
Kenmerk	DOC-24005242
Datum	21 mei 2024

Voorstel

Voorgesteld wordt de colleges te verzoeken het dagelijks bestuur te mandateren om bestuursrechtelijk handhavend op te treden tegen bijplaatsingen bij inzamelvoorzieningen in de regio Gooi en Vechtstreek.

Kernboodschap

In het Uitvoeringsprogramma 2023 - 2026 van de GAD Gooi en Vechtstreek is de aanpak van illegale bijplaatsingen als speerpunt opgenomen. Doel is het creëren van een schoner en netter straatbeeld en het voorkomen van overlast. Naast strafrechtelijke handhaving is de inzet van bestuursrechtelijke handhaving door middel van het opleggen van een (spoedeisende) last onder bestuursdwang gewenst. Hiervoor is een mandaatbesluit nodig van de colleges, omdat de handhavingsbevoegdheid van de colleges niet is overgedragen aan het dagelijks bestuur.

Aanleiding

In de regio Gooi en Vechtstreek werken gemeenten en inwoners aan schone en toekomstbestendige inzameling en verwerking van huishoudelijke afval. Hierbij dient vervuiling rondom inzamelvoorzieningen voorkomen te worden. De GAD heeft onderzocht dat bestuursrechtelijke handhaving van illegale bijplaatsingen bij inzamelvoorzieningen leidt tot een effectievere en efficiëntere aanpak.

Doel

Met de inzet van het instrument bestuursrechtelijke handhaving wordt bijgedragen aan de missie om tot een schone en toekomstbestendige inzameling en verwerking van huishoudelijk afval te komen. Met bestuursrechtelijke handhaving wordt bewerkstelligd dat illegale bijplaatsingen worden beëindigd op kosten van de overtreder.

Argumenten

- Er geldt een beginselplicht tot handhaving en er is geen zicht op legalisatie van bijplaatsingen van huishoudelijk afval bij inzamelvoorzieningen.
- Spoedeisende bestuursdwang stelt het dagelijks bestuur in staat onmiddellijk in te grijpen zonder de tijd te nemen voor langdurige strafrechtelijke procedures.
- Door onmiddellijk in te grijpen met spoedeisende bestuursdwang kan verdere verspreiding van afval of schade aan het milieu worden voorkomen of beperkt (bijv. vanwege mogelijke overlast door ongedierte of stank in de omgeving).
- Spoedeisende bestuursdwang maakt snelle besluitvorming mogelijk en stelt het dagelijks bestuur in staat snel en doeltreffend op te treden. Dit is essentieel om de effecten van milieuovertredingen te beperken en de schade te beheersen.
- Door spoedeisende bestuursdwang toe te passen, wordt de verantwoordelijkheid in eerste instantie voor het herstellen van de situatie direct bij de overtreder gelegd. Dit moedigt de burger aan om verantwoordelijkheid te nemen voor hun acties en te streven naar naleving van milieuregelgeving.
- In plaats van louter bestraffend te zijn, richt bestuursrechtelijke handhaving zich vaak op het herstellen van de situatie en het stimuleren daarvan.
- Bij het toepassen van bestuursrechtelijke handhaving is de inzet van de toezichthouder GAD minimaal vergeleken met strafrechtelijke handhaving.

Er is geen verklaring nodig van de overtreder, de overtreder hoeft niet op zijn rechten te worden gewezen en de administratielast van de toezichthouder GAD is beperkt.

Kanttekeningen

- De Regio heeft geen eigen handhavingsbeleid en zal moeten terugvallen op de Landelijke Handhavingsstrategie.
- De Regio heeft geen ervaring met bestuursrechtelijke handhaving en zal wellicht met opstartproblemen te maken krijgen.
- De colleges van de Regiogemeenten zullen een uniform mandaatbesluit dienen te nemen om ervoor te zorgen dat de bestuursrechtelijke handhaving voor de gehele regio op een eensluidende wijze plaatsvindt.
- Tegen het opleggen van een last onder (spoedeisende) bestuursdwang is bezwaar en beroep mogelijk. Datzelfde geldt voor het nemen van een kostenverhaalsbeschikking als op een overtreder de kosten van bestuursdwang verhaald worden en een invorderingsbeschikking als de overtreder niet tot betaling van deze kosten overgaat. Daarnaast kunnen vermeende overtreeders zienswijzen indienen tegen het voornemen om deze besluiten te nemen waarop gereageerd dient te worden. Deze procedures kosten tijd en capaciteit bij de GAD en de Concernstaf bedrijfsvoering.

Financiën

Bij het doorlopen van een bestuursrechtelijk handhavingstraject zijn diverse functionarissen betrokken zoals een toezichthouder GAD, een juridisch adviseur en een financieel adviseur. Het is niet in te schatten hoeveel tijd en capaciteit ingezet dient te worden bij bestuursrechtelijke handhaving van bijplaatsingen en in hoeverre de kosten die daarmee samenhangen in het geheel kunnen worden verhaald op de overtreder en of daarna nog invordering van de kosten nodig is.

Uitvoering

- De colleges dienen een mandaatbesluit te nemen om bestuursrechtelijke handhaving van bijplaatsingen bij inzamelvoorzieningen door het dagelijks bestuur mogelijk te maken. Een concept mandaatbesluit is bijgevoegd.
- Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid de bevoegdheid tot bestuursrechtelijke handhaving onder te mandateren aan een toezichthouder GAD.
- De algemeen directeur van de Regio is op grond van het Mandaatbesluit Regio Gooi en Vechtstreek 2022 bevoegd in mandaat te beslissen over ingediende bezwaarschriften.
- Voor het doorlopen van een traject van bestuursrechtelijke handhaving dient een beleidsregel opgesteld te worden met daarin een uitgewerkte procedure vanaf het voornemen tot het opleggen van een (spoedeisende) last onder bestuursdwang tot en met bezwaar en beroep tegen een bestuursdwangbesluit, bezwaar en beroep tegen een kostenverhaalsbeschikking en bezwaar en beroep tegen een invorderingsbeschikking. Voor het afhandelen van bezwaarschriften tegen te nemen besluiten in het kader van het traject van bestuursrechtelijke handhaving is de interne commissie afhandeling van bezwaarschriften van de Regio Gooi en Vechtstreek aan zet om het dagelijks bestuur te adviseren over de beslissing over bezwaarschriften. In overleg kan ervoor worden gekozen bezwaarschriften via ambtelijk horen af te doen.
- Bij de eerstvolgende actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Gooi en Vechtstreek zal aan de colleges worden verzocht hun handhavingsbevoegdheid wat betreft de naleving van de afvalstoffenverordening over te dragen aan het dagelijks bestuur.

Bijlage(n)

- Memo bestuursrechtelijk handhaven bijplaatsingen huishoudelijk afval (23.0001164)
- Concept mandaatbesluit colleges bestuursrechtelijk handhaven bijplaatsingen huishoudelijk afval (DOC-24002541)
- Oplegger bij voorstel (DOC-24005246)

De verwachting is dat de toezichthouders GAD ongeveer totaal 100-120 constatering per jaar zullen doen die via bestuursrechtelijke handhaving worden afgedaan. Deze aantallen kunnen variëren afhankelijk van het eventueel informeel ambtelijk afdoen. Ter vergelijking omvat het aantal pv's binnen het strafrechtelijke spoor de laatste 3 jaar op ongeveer 15 pv's gemiddeld per jaar. Het percentage van bezwaren over handhavingsbesluiten zal tussen de 6-12% liggen, gebaseerd op cijfers van gemeenten Enschede en Zeist waar handhaving op het verkeerd aanbieden van afval op een soortgelijke wijze plaatsvindt.